

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3730/2022
17.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Мирјане Андријашевић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Илија Жарковић, адвокат из ..., против туженог Института за кардиоваскуларне болести Војводине, Сремска Каменица, чији је пуномоћник Никола Стеванић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2382/22 од 22.06.2022. године, у седници одржаној 17.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2382/22 од 22.06.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2382/22 од 22.06.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2303/2021 од 31.03.2022. године у ставу другом, трећем и четвртном изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му за период од 01.06.2018. године до 31.05.2021. године исплати и то: на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 104.974,75 динара, са затезном каматом од 21.01.2022. године до исплате, као и износ од 20.894,06 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 20.01.2022. године и на име накнаде регреса за коришћење годишњег одмора износ од 80.143,61 динара, са затезном каматом од 21.01.2022. године до исплате, као и износ од 15.536,03 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 20.01.2022. године, и **ОДБИЈА** захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом на име накнаде трошкова целог парничног поступка исплати износ од 173.267,75 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2303/2021 од 31.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је предлог за прекид поступка. Ставом другим изреке,

тужбени захтев тужиоца је усвојен. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу за период од 01.06.2018. године до 31.05.2021. године, исплати и то: на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 104.974,75 динара, са затезном каматом од 21.01.2022. године до исплате, као и износ од 20.894,06 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 20.01.2022. године и на име накнаде регреса за коришћење годишњег одмора износ од 80.143,61 динара, са затезном каматом од 21.01.2022. године до исплате, као и износ од 15.536,03 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 20.01.2022. године. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 59.000,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, ослобођен је тужилац обавезе плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2382/22 од 22.06.2022. године, одбијена је жалба и првостепена пресуда потврђена у усвајајућем делу одлуке о тужбеном захтеву.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјаво ревизију због погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

По оцени Врховног суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији туженог, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у здравственим установама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20, 10/23 други закон), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог са коефицијентом за обрачун и исплату плате радног места од 8,06. У спорном периоду тужени је тужиоцу обрачунавао и исплаћивао зараду тако што је основицу коју објављује Влада Републике Србије и која је била у примени множио са коефицијентом радног места тужиоца, те како је добијени производ основице и коефицијента радног места тужиоца са увећањем по основу минулог рада у спорном периоду био нижи од износа прописане минималне нето зараде. Тужени је тужиоцу приликом обрачуна основне плате вршио допуну – њену корекцију до прописане минималне нето зараде. У обрачунским листама плата тужиоца није исказана као посебна ставка накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, нити је исказиван који део коефицијента се односи на ове накнаде. Вештачењем је утврђена висина припадајуће накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора спрам присуства на раду тужиоца и у односу на најповољније параметре за туженог у упоредним важећим колективним уговорима у Републици Србији. Применом наведених параметара, обрачуната је висина неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од јуна 2018. године до маја 2021. године у

износу од 104.974,75 динара (нето) уз обрачун затезне камате од доспелости сваког месечног износа до дана вештачења (20.01.2022. године) у износу од 20.894,04 динара и регреса за коришћење годишњег одмора у истом периоду у износу од 80.143,61 динара (нето) уз обрачун затезне камате од доспелости сваког месечног износа до дана вештачења (20.01.2022. године) у износу од 15.536,03 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, закључивши да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судова, у ситуацији када је тужени тужиоцу исплаћивао минималну зараду следи да тужиоцу није исплаћена накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, па је тужени дужан да тужиоцу накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према критеријумима у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији за јавна предузећа која се финансирају из буџета.

По оцени Врховног суда, становиште нижестепених судова није правилно.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) у одредби члана 91. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), да основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на

основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилац је запослен у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закон о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиле. Тај основ не постоји ни у општем акту. Сагласно наведеном, тужиоцу не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту његове плате, па је стога чињеница да му је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији па му, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП припадају одређени трошкови парничног поступка, и то: за састав одговора на тужбу од стране пуномоћника из реда адвоката 9.000,00 динара, такса на одговор на тужбу 6.751,18 динара, заступања на два одржана рочишта по 10.500,00 динара, приступ на једно неодржано рочиште 6.000,00 динара, за састав жалбе и ревизије по 18.000,00 динара, одмерени према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ових парничних радњи, као и по 13.502,37 на име таксе на жалбу и таксе на одлуку по жалби и 27.004,73 динара на име таксе на ревизију и 40.507,10 динара на име таксе на одлуку по ревизији, према Закону о судским таксама („Службени гласник РС“, број 28/94... 95/2018).

Из изложених разлога, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**